

ZOOXXI és una proposta d'abast internacional per a una progressiva i plena reconversió dels zoològics tal i com els coneixem avui.

Reconvertir els zoològics no només s'ha tornat una imperiosa necessitat en aquest segle XXI, per un més gran benestar si més no dels animals que tenim tancats allà dins, sinó també una obligació urgent si volem ser conseqüents i no deixar els zoològics fora dels avenços que poc a poc anem aconseguint en la lluita pels drets dels animals. Aquesta reconversió és, a més, una complexa assignatura pendent, com podreu deduir sobretot per la resposta que donem a les preguntes número dos i tres, en el següent capítol d'aquest document.

En qualsevol cas, ens sembla evident que el model actual de zoològics i la seva lògica mercantilista han quedat totalment obsolets, doncs no troben ni consonància ni confluència amb el grau de coneixement científic al qual hem arribat, amb les necessitats ambientals d'avui, i tampoc amb l'ètica de la nostra època.

Per aquesta raó, un grup de persones especialitzades en diferents àmbits i matèries ens hem unit per crear una proposta CLARA, CONCRETA, TÈCNICA i REALISTA perquè els zoos deixin de ser el que són i es converteixin en el que sempre haurien hagut de ser.

Els paràmetres filosòfics que ens mouen són, a grans trets, els següents:

VOLEM UN ZOO MÉS CIUTADÀ; per a això, és indispensable construir un zoo més transparent i més participatiu.

APOSTEM PER UN ZOO MÉS DE LA NOSTRA TERRA, cosa que requereix una gradual transformació de les instal·lacions actuals cap a un centre de recuperació de fauna autòctona en detriment dels animals exòtics.

ADVOQUEM PER UN ZOO MÉS CIENTÍFIC, que doni primacia als plans de conservació de les espècies en perill d'extinció amb estratègies a desenvolupar als hàbitats naturals de cadascuna d'elles.

PLANTEGEM UN ZOO MÉS EDUCATIU: utilitzant les noves tecnologies, el ZOOXXI aprofitarà l'interès dels nens per l'interactiu per ensenyar continguts científics mitjançant el joc i l'aventura.

ZOOXXI suggereix, a més, dotar de coneixements més amplis als nostres alumnes, fixant la nostra mirada no només sobre les diferents espècies d'animals que els petits podran veure al zoo, sinó també sobre cada individu en particular. Aquesta nova forma de veure l'animal redundarà en una més gran empatia, respecte i consideració cap a tots ells, fet que pot afavorir una major empatia també cap a la resta d'éssers humans.

21 PREGUNTES
AMB RESPOSTA

- 1. El programa ZOOXXI pretén tancar els zoos?**

No. Justament el nom de la campanya no proposa que es tanquin els zoos, però sí exigeix un zoo **diferent**, totalment diferent al model actual. Un zoo adaptat a l'ètica i al coneixement del segle XXI.
- 2. Es pot alliberar els seus animals?**

Malauradament no, la major part dels animals que viuen en captivitat no poden ser alliberats, doncs a la natura no aconseguirien sobreviure. Per aquesta raó hem de trobar i crear els espais on puguin **viure millor** que en l'actualitat, tot i que mai no serà de manera plenament autosuficient. No obstant, en aquelles espècies per a les quals existeixin programes de reintroducció es valorarà aquesta opció, sempre i quan al zoo hi hagin els candidats idonis per fer-ho.
- 3. Per què mantenir oberts els zoos?**

Un zoo orientat al desenvolupament de programes de conservació i reintroducció per a les espècies autòctones de la seva zona, és un zoo necessari. Un zoo que pugui albergar, cuidar i recuperar un animal salvatge ferit o procedent d'un decomís o d'una situació de maltractament, és un zoo necessari. Necessitem mantenir els zoos, passant de la **utilització** dels animals cap a la **utilitat** per a ells.
- 4. Perdran diners les ciutats?**

Ben al contrari. Les ciutats no perdran diners perquè la majoria dels zoos públics són una despesa per a les ciutats, no són una font de diners. Perquè el prestigi i el respecte que un canvi com aquest promourà en la imatge de les ciutats no té preu. Perquè avui dia els zoos reben turisme però no **provoquen** turisme ni altres dinàmiques de finançament que es poden generar amb el model que proposem.
- 5. El nou zoo serà menys interessant i educatiu que el model actual?**

Sumar atraccions sumarà interès! Se sumaran les atraccions virtuals, els continguts educatius interactius, i es mantindrà la presència dels animals que no van poder ser traslladats en un primer mo-
- 6. I els nens, on veuran un elefant, llavors?**

Aquest és un exemple per explicar que als zoos actuals els nens no poden veure la realitat dels animals salvatges. Als zoos convencionals els nens no veuen elefants, veuen un cos d'elefant que no té cap comportament d'elefant: no es mou en grans manades, ni camina 40 kilòmetres al dia, ni menja el 80% del temps que passa despert, no fa ritus funeraris, ni exercita el model matriarcal d'aprenentatge. En un zoo com el que proposem es facilita l'apropament del nen a la **verdadera existència** de l'elefant mitjançant continguts educatius virtuals i tecnologies audiovisuals molt desenvolupades. Tot plegat reforçat amb explicacions de perquè no es tenen "elefants", tenint fins i tot models d'elefants a escala real.
- 7. Aquest model, serà més car per a l'usuari?**

No hi ha cap motiu pel qual l'entrada hagi de ser més cara, atès que els costos operatius del zoo seguiran sent els mateixos.

21 PREGUNTES
AMB RESPOSTA

8. Per què s'han de canviar els zoos?

Perquè el seu model ha quedat obsolet. Els zoos han anat experimentant grans canvis en la història. Molts d'ells, per exemple, van arribar a tenir humans tancats (persones pigmeus, esquimals, però també persones poc comunes com nans, albins, geperuts), fins i tot a la dècada dels 60. Això demostra que són institucions que necessiten una constant revisió i canvi. Avui dia la ciència no ens permet seguir mirant cap a un altre costat: ens ha confirmat ja que els animals són éssers que senten, amb les seves pròpies **necessitats, expectatives, organització social, objectius vitals i interessos**. Els zoos del món han d'anar adaptant-se a aquesta realitat.

9. Llavors, serà un zoo sense animals?

La majoria dels zoològics tenen densitats d'animal molt elevades, molts animals en poc espai. És **prioritari** per al benestar dels animals un canvi d'aquesta situació.

Tanmateix, a curt termini els zoos tindran els mateixos animals, a mitjà alguns menys, i a llarg termini hi haurà especialment fauna autòctona en programes de reintroducció, a més dels animals rescatats.

10. Quins animals marxaran i quins s'hi quedaran?

Aquest serà un procés obert i democràtic. La proposta de ZOOXXI és fer una llista d'animals que poden marxar a santuaris o reserves on podrien desenvolupar els seus comportaments naturals i la seva personalitat, i que sigui la pròpia societat la que vagi protagonitzant la dinàmica dels trasllats. Per exemple, una ONG, un col·legi, una oficina, un grup d'amics o qualsevol persona física pot organitzar col·lectes per assumir les despeses de trasllats. D'aquesta forma cada persona jugarà un paper fonamental en aquestes decisions.

Així, el nou zoo serà un zoo més ciutadà, transparent i

participatiu. El visitant deixarà de ser un mer espectador per passar a ser un **protagonista**.

11. Hi ha altres projectes similars al món?

No. Cap no té una visió tan progressista i avantguardista com el proposat a ZOOXXI. Aquest model compta amb un comitè ciutadà, científic i educatiu, entre d'altres, per garantir un model transparent, de participació ciutadana, amb una estructura científica al servei dels animals i amb un model educatiu efectiu per a la ciutadania.

12. Quants diners val la reconversió?

No necessàriament hi ha d'haver un cost afegit. Pot fer-se amb els pressupostos habituals dels zoos.

13. Teniu assessorament tècnic i científic?

No només comptem amb assessorament sinó que la matriu de la nostra Plataforma és el propi comitè científic. Aquí comptem amb personalitats en el camp científic com ara Carmen Maté, doctora en zoologia (etologia de primats) i exdirectora del zoo de Barcelona; Santiago Lavín, catedràtic de veterinària i especialista en maneig i patologia de fauna salvatge autòctona (SE-FaS: Servei d'Ecopatologia de Fauna Silvestre, de la Universitat Autònoma de Barcelona); Jaume Fatjó, etòleg i president del Comitè de Protecció Animal del Col·legi de Veterinaris de Barcelona, i prop de 20 científics que han completat els dossiers dels quals es nodreix la campanya.

14. Això podrà afectar al turisme?

Al contrari! Un model nou de zoo pot ser un nou **motor de turisme de qualitat**. Un nou motor dinamitzador de la ciutat, en disposar de nous espais tancats dedicats a esdeveniments científics internacionals, conferències, lloc d'aprenentatge per a nens, joves i adults mitjançant models audiovisuals i interactius. Els espais tancats

21 PREGUNTES
AMB RESPOSTA

- amb els quals comptaran els nous zoos permetran la seva activitat tots els dies, malgrat el mal temps, cosa que no passa en la majoria de zoos actuals.
15. Es perdran llocs de treball?
No, tot el contrari. En disposar de nous continguts, com el tecnològic, serà un zoo molt més visitat i transitat. Per tant, podrà generar més i nous llocs de treball. Moltes persones canviaran de funcions, però no perdran la seva feina.
16. Què passarà quan el programa s'apliqui, en què es percebrà el canvi?
El canvi serà molt gradual i lent, en haver de consolidar-se el canvi de visió i de rumb. El dia en què el programa s'apliqui serà com un vaixell que mou el timó, que segueix al mateix lloc però es dirigeix cap a una altra banda.
17. Tots els zoos hauran de reconvertir-se o n'hi ha de bons?
Tots tenen alguna cosa que canviar, però alguns més que d'altres. Existeixen diverses classificacions de parcs zoològics i a cadascun li correspon una tasca diferent en funció del seu grau d'adaptació a l'època en un sentit científic i ètic.
18. Serà un zoo menys divertit?
Tot el contrari. ZOOXXI té un important interès per mantenir-se com a institució per a l'entreteniment, però amb una **nova orientació** i funcionalitats més grans. Les següents són les línies d'actuació proposades: millorar la interactivitat, augmentar els espais per a la recreació educativa, desenvolupar continguts més interessants per al públic actual i, a més, captar un nou públic amant dels animals, de la ciència, de l'ecologia i de les noves tecnologies.
19. Què passa amb aquells zoos que es trobin en fases de remodelació de les seves instal·lacions?
Res. Les instal·lacions recentment remodelades seran útils i podran ser aprofitades per altres espècies d'animals. Les inversions realitzades per l'anterior model de zoo seran reaprofitades per als nous espais que requereix la proposta ZOOXXI.
20. Qui promou la campanya?
Des de fa 7 anys una xarxa d'activistes, científics i educadors (entre d'altres), que ha anat creixent i consolidant-se en 9 grups de treball: científic, sociològic, arxíu, comunicació, educació, art, activisme, esdeveniments i campanya.
La seva representació es realitza a través d'una Plataforma de 21 personalitats representatives de les institucions, de la política, del món empresarial, acadèmic, dels col·legis professionals, de les organitzacions civils i mediàtiques.
A nivell internacional, la campanya compta amb el suport de la Fundació Franz Weber i de l'Associació Animalista LLIBERA!
21. Què haurà de fer un zoo que vulgui reconvertir-se en un ZOOXXI?
Simplement decidir-ho. Tot i que aquest programa demana un canvi imprescindible en la missió i visió del zoo, la reconversió proposada té un ventall enorme d'avantatges, i una d'elles és la mecànica pausada i progressiva que es planteja cap a la reconversió total. En els primers temps de l'aplicació del programa de reconversió ni el zoo ni els seus treballadors ni els visitants notaran cap canvi significatiu, però això no obstant, des d'aquell dia, tot serà diferent, tot haurà **canviat**.

Les 21 persones que integren la Plataforma que impulsa públicament la campanya i grups de treball:

<p>01 Agnes Dufau
Presidenta de Daya Cervelló i consultora de Vier Pfofen (CAROcat-CAROdog)</p> <p>02 Ana Menéndez
Vocal de la FAVB (Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona).</p> <p>03 Carmen Maté
Doctora en zoologia (etologia de primats) i exdirectora del zoo de Barcelona.</p> <p>04 Carlos López
President de l'Associació Animalista Libera!</p> <p>05 Carlos Villagrasa
President d'ADDIA (Associació per la Defensa dels Drets de la Infància i l'Adolescència).</p> <p>06 Daniel Domenjó
Periodista.</p> | <p>07 Gerard Quintana
Músic.</p> <p>08 Jaume Fatjó
President de la Comissió de Benestar Animal del Col·legi de Veterinaris.</p> <p>09 Jordi Portabella
Expresident del Zoo de Barcelona.</p> <p>10 Jordi Ríos
Actor.</p> <p>11 Magda Oranich
Fundadora de la Comissió de Dret Animal del Col·legi d'Advocats de Barcelona.</p> <p>12 Marta Tafalla
Doctora en filosofia i professora d'estètica i ètica a la UAB</p> <p>13 Mónica Pérez
Actriu.</p> <p>14 Neus Munté
Consellera de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya.</p> | <p>15 Núria Almiron
Professora de Comunicació a la UPF.</p> <p>16 Nuria Gago
Actriu.</p> <p>17 Pilar Rahola
Periodista.</p> <p>18 Raül Romeva
Exeurodiputat.</p> <p>19 Martí Pumarola
Doctor en medicina veterinària per la UAB. Professor Catedràtic Dep. Mecidina i Cirurgia Animal, UAB</p> <p>20 Santiago Lavín
Catedràtic de veterinària (SEFaS, UAB) i especialista en maneig i patologia de fauna salvatge autòctona.</p> <p>21 Xus de Miguel Vallejo
Doctora en Psicologia per la UB, Postgrau en mediació i resolució de conflictes, mestre d'educació infantil i primària.</p> |
|--|--|---|

A més d'aquests 21 representants públics de la Plataforma ZOOXXI, aquesta es compon d'una gran xarxa d'activistes organitzats en diferents grups de treball:

A. COMITÈ CIENTÍFIC: liderat per Carmen Maté, Santiago Lavín i Jaume Fatjó, aquí comptem amb tres veterinàries, quatre estudiants de Biologia i una desena d'activistes animalistes i voluntaris.

B. GRUP DE SOCIOLOGIA: amb la participació d'una sociòloga directora del projecte i una trentena d'activistes, s'ha encarregat d'estudiar els comportaments i experiències de consum de les persones al zoològic.

C. GRUP D'ARXIU: integrat per vuit activistes, es dedica a crear dossiers, realitzar

anàlisis, treure conclusions i preparar l'exposició de continguts molt diversos, però sempre relacionats amb el tema dels zoològics.

D. GRUP DE COMUNICACIÓ: coordinats per la professora Núria Almiron, realitza tots els treballs en l'estratègia de comunicació de la campanya. Format especialment per periodistes i escriptors, compta amb una desena d'activistes en total.

E. GRUP D'EDUCACIÓ: es tracta d'un equip format per set activistes amb coneixements en l'àmbit educatiu i

experiència en el tracte amb nens en educació formal i no formal. La seva tasca és la d'analitzar el model educatiu dels zòos i realitzar una sèrie de propostes per millorar aquest model.

F. GRUP D'ART: prop de 20 artistes conformen aquest col·lectiu, entre músics, fotògrafs, artistes plàstics, escriptors, il·lustradors... El seu objectiu serà comunicar els preceptes filosòfics de la campanya mitjançant manifestacions artístiques.

G. ACTIVISME: es tracta d'un grup format per una trentena d'activistes que

faran el treball de difusió de la idea a peu de carrer.

H. EQUIP DE CAMPANYA: es tracta del grup que tira endavant tota la coordinació local i internacional, la logística, relacions públiques i polítiques. Aquesta grup està format per dues persones més un representant de cadascun de la resta de grups.

I. EQUIP D'ESDEVENIMENTS: com el seu nom indica, aquest grup té la responsabilitat d'organitzar els esdeveniments relacionats amb la campanya.